

Hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 25 maart 1954

Zoals U zult hebben gezien uit mijn 1094 wordt daarin conform Uw 632 voorleggen aan de rechter gesuggereerd van de kwestie rechtskundige bijstand door middel van verzoek van familie der gedetineerden.

Ik deel Uw mening, dat gezien gebrek aan voortgang inzake berechting der arrestanten niet kan worden berust in een voortdurend van de tegenwoordige toestand, waarbij de Nederlandse arrestanten verstoken blijven van effectieve consulaire bijstand.

Ik ben eveneens met U van mening, dat meer dan voor beroep op redelijkheid en gezond verstand, deze Regering wellicht gevoelig is voor appeleren aan de publieke opinie. Toch zou ik willen voorstellen dat niet zonder meer de door U bedoelde nota wordt aangeboden en terstond gepubliceerd. Ik grijp hierbij terug naar de opmerking van Ali, die betreurde dat geen bespreking aan ons protest was voorafgegaan, zie mijn 1027. De Premier zeide nog bij die gelegenheid, dat vermeden moest worden, dat wij over en weer terecht kwamen in een sfeer van protesten.

Indien de door U bedoelde publicering der nota beoogt iets te doen ten gunste van de arrestanten zelf, dan zou ik wilen voorstellen dat ik te voren bij de Premier een stap doe. Ik zou bij die gelegenheid kunnen mededelen, dat de Nederlandse Regering, die zich daarbij door velen gesteund weet, het Indonesische standpunt inzake consulaire bijstand in strijd acht met het internationaal gebruik en fatsoen, zoals die zijn aanvaard in niet-totalitaire landen en zich niet zal weerleggen bij het Indonesische antwoord. Dat dan ook gerekend moet worden dat in Nederland, waar deze zaak zeer hoog wordt opgenomen, weldra een beroep zal worden gedaan op de publieke opinie, dat ook buiten Nederland zal worden gehoord. Indien ik echter in de gelegenheid zou zijn op zeer korte termijn, bijvoorbeeld binnen enkele dagen - uiterlijk een week, te rapporteren dat de Indonesische Regering, gezien de stand van het vooronderzoek, toestemming heeft gegeven voor consulaire bezoek aan alle gedetineerden, zou uiteraard voor dit laatste geen aanleiding meer zijn.

Gaarne verneem ik, of U zich hiermede kan verenigen en dat in afwachting van reactie op zodanige uiteraard zo spoedig mogelijk te ondernemen stap de aanbieding van de nota kan worden opgeschort.